

OTSUS

11.07.2013 nr 5.1-5/13-027

Koondumisele nr 18/2013 AS Anne Soojus ja AS Tartu Keskkatlamaja / AS Eraküte osa loa andmine

Koondumine

AS Anne Soojus ja AS Tartu Keskkatlamaja esitasid 28.06.2013 ühiselt Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt vastavalt 25.06.2013 sõlmitud ettevõtete võlaõiguslikule müügilepingule omandavad AS Anne Soojus ja AS Tartu Keskkatlamaja Tartus soojuse jaotuse ja müügiga tegeleva AS-i Eraküte ettevõtja osa (*edaspidi AS-i Eraküte Tartu osakond*). Tehingu tulemusena omandab AS Anne Soojus konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses valitseva mõju AS-i Eraküte Tartu osakonna soojuse tootmisega tegeleva ettevõtja osa üle ja AS Tartu Keskkatlamaja omandab KonkS § 2 lg 4 tähenduses valitseva mõju AS-i Eraküte Tartu osakonna soojuse jaotuse ja müügiga tegeleva ettevõtja osa üle ning tegemist on koondumisega KonkS § 19 lg 1 punktis 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 01.07.2013 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes "Ametlikud Teadaanded". Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 järgi on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on koondumise osalisteks AS Anne Soojus, AS Tartu Keskkatlamaja ja AS Eraküte.

AS-i Anne Soojus ja AS-i Tartu Keskkatlamaja emasettevõtjaks on AS Fortum Tartu (osalus 100%), kellele kuulub, lisaks koondumise osalistele, tahkekütuse (turba) hulгимüügiga tegelev tütarettevõtja AS Tartu Jõujaam (osalus 100%). AS Fortum Tartu emasettevõtjaks on omakorda Fortum Power and Heat OY (osalus 60%). Lisaks eelnimetatud ettevõtjatele kuuluvad Fortum Oyj kontserni Eestis tegutsevad tütarettevõtjad: Fortum Eesti AS (elektri- ja soojusenergia tootmine ning müük Pärnu linnas) ja Fortum CFS Eesti OÜ (finantsteenuste osutamine kontserni ettevõtjatele).

AS-i Anne Soojus põhitegevusalaks on soojus- ja elektrienergia tootmine Tartu linnas ja Luunja vallas. AS-i Tartu Keskkatlamaja põhitegevusalaks on soojusenergia jaotus ja müük Tartu linnas ning Luunja vallas.

AS-i Eraküte omanikuks on Elekter ja Küte OÜ, kelle valitseva mõju alla kuuluvad lisaks AS-ile Eraküte AS Tallinna Küte (osalus 100%), AS Tallinna Elektriyaam (osalus 85%) ja Vão Hake OÜ (osalus 100%). AS-ile Eraküte kuulub tütarettevõtja AS Rapla Küte (osalus 76,6%). AS-i Eraküte põhitegevuseks on soojusenergia tootmine, jaotus ja müük Haapsalus, Jõgeval, Keilas, Kärdlas, Tartus, Valgas ja Tiskre-Hansu elurajoonis Tallinnas.

Õiguslik hinnang

Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 391 200 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 1 917 350 eurot.

Koondumise osaliste 2012.a käive Eestis oli kokku üle 6 391 200 euro ja vähemalt kahe koondumise osalise käive Eestis ületas kummalgi 1 917 350 eurot, mistõttu kuulub nimetatud koondumine KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Käesoleva koondumisega valitseva mõju omandavad ettevõtjad AS Anne Soojus ja AS Tartu Keskkatlamaja kuuluvad Fortum Oyj kontserni. Kontserni ettevõtjate äritegevus Eestis seisneb alljärgnevas:

- AS Anne Soojus – soojus- ja elektrienergia tootmine Tartu linnas ja Luunja vallas. Korraldab soojusenergia tootmist 5 suures kaugkütte tsentraalvõrku ühendatud katlamajas - Anne katlamajas, Tartu Elektriyaamas, Ropka katlamajas, Turu katlamajas ja Tarkoni katlamajas - ning 14-s tsentraalvõrku mitteühendatud väikekatlamajas. Valdava osa (ca 95%) toodetavast soojusenergiast müüb AS-ile Tartu Keskkatlamaja.
- AS Tartu Keskkatlamaja – soojusenergia jaotamine ja müük Tartu linnas ja Luunja vallas tema valduses oleva kaugküttevõrguga ühendatud tarbijatele. Kogu soojusenergia ostab AS-ilt Anne Soojus.
- AS Tartu Jõujaam – turba tootmine ning AS-ile Anne Soojus kuuluvate katlamajade varustamine kohalikku päritolu kütusega (freesturvas, hakkepuut, puidujäätmed).
- Fortum Eesti AS – soojusenergia tootmine, jaotamine ja müük, elektrienergia tootmine ning maagaasi jaotamine ja müük Pärnu linnas.
- Fortum CFS Eesti OÜ – finantsteenuste osutamine Fortum kontserni ettevõtjatele.

Käesoleva koondumistehinguga omandatav AS-i Eraküte Tartu osakonna äritegevuseks on soojusenergia tootmine, jaotamine ja müük Tartu linnas. Soojusenergia tootmine toimub Tartu linnas Aardla tn 113, Vaksali tn 51 ja Tulbi tn 12 asuvates katlamajades ning kaugküttevõrk hõlmab Tartu linnas Tähtvere, Veeriku, Maarjamõisa, Uus-Tammelinna ja Ränlinna linnaosaid.

Eeltoodust järeldub, et koondumise osaliste äritegevused kattuvad soojusenergia tootmise ja jaotuse valdkonnas. Geograafiliselt asuvad koondumise osaliste äritegevused Tartu linnas ja selle lähiümbruses.

Soojusenergia müük kütteveena (kaugküte) on reguleeritud kaugkütteseadusega. Kaugkütteseaduse § 2 lg 1 tähenduses on kaugküte soojuse tootmine ja võrgu kaudu jaotamine tarbijate varustamiseks soojusega kaugküttesüsteemi kaudu. Kaugküte hõlmab seega kahte vertikaalselt seotud tegevust: soojusenergia tootmist ning kaugküttevõrgu kaudu jaotamist lõpptarbijatele.

Soojusenergia (st antud juhul küttevee, mis toodetakse kaugküttevõrgu kaudu edastamiseks) tootmise kaubaturg hõlmab kõiki neid soojusenergia tootjaid, kes tegutsevad konkreetsest kaugküttevõrgust sellisel kaugusel, et selle kaugküttevõrgu soojusega varustamine on majanduslikult otstarbekas.

Soojuse jaotamise kaubaturg hõlmab konkreetses võrgupiirkonnas tegutsevat võrguettevõtjat. Reeglina tegutseb soojuse jaotajana (lõpptarbijale müüjana) vaid üks ettevõtja, kelle valduses on vastavat territooriumi kattev kaugküttevõrk. Kaugküttevõrgu dubleerimine oleks selle kõrge maksumuse tõttu majanduslikult ebaotstarbekas ning ka linnaehituslikult ja tehniliselt praktikas teostamatu. Võrguettevõtja on oma tegutsemispiirkonnas olulist vahendit omav ettevõtja KonkS § 15 tähenduses ning seega ka turgu valitsevat seisundit omav ettevõtja KonkS § 13 lg 2 tähenduses. Kaugkütteseaduse § 8 lg 1 kohaselt ostab tarbija soojust võrguettevõtjalt, kelle võrguga tema valduses olev tarbijapaigaldis on ühendatud.

Mõlemad käesoleva koondumise osalised on vertikaalselt integreeritud ehk tegutsevad nii soojusenergia tootmise kui jaotamisega. Mõlema koondumise osalise poolt toodetud soojusenergia jaotatakse tarbijatele ainult neile endale kuuluva kaugküttevõrgu kaudu. Kolmandatele isikutele kuuluvaid soojuse tootmisettevõtjaid koondumise osaliste kaugküttevõrkudega ühendatud ei ole. AS Anne Soojus müüb valdava osa (ca 95%) soojusenergiast samasse kontserni kuuluvale AS-ile Tartu Keskkatlamaja, kes omakorda müüb selle talle kuuluva kaugküttevõrguga ühendatud tarbijatele. Ülejäänud toodetav soojusenergia müüakse otse Anne katlamaja vahetus naabruses asuvatele äriklientidele (AS Tarmeko ja AS Grüne Fee). AS-i Eraküte Tartu osakonna poolt toodetud soojusenergia jaotatakse tarbijatele ainult talle endale kuuluva kaugküttevõrgu kaudu. Järelikult, vaatamata asjaolule, et mõlemad koondumise osalised tegutsevad Tartu linnas ja selle lähipiirkonnas soojusenergia tootmise ja jaotamisega, ei ole ostja (lõpptarbija) seisukohast nende poolt pakutav soojusenergia omavahel vahetatav ega asendatav. Seetõttu kuuluvad kummagi koondumise osalise poolt soojusenergia tootmine ja jaotamine eraldi kaubaturgudele. Kuna koondumine ei mõjuta kaubaturgude struktuuri ega konkurentsiolukorda ei ole soojusenergia tootmise ja jaotamise kaubaturgude täpne määratlus vajalik.

Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Arvestades, et käesoleva koondumise osalised tegutsevad erinevatel kaubaturgudel, ei muutu koondumise tulemusena konkurentsiolukord ega kaubaturgude struktuur. Mõlemad koondumise osalised on oma kaugküttevõrgu piirkonnas küll turgu valitsevad ettevõtjad, kuid tegemist on loomulike monopolidega ning käesolev koondumine seda olukorda ei muuda. Koondumise järgselt jätkub esialgu soojusenergia tootmine ja jaotamine endisel viisil ning soojusenergia müük toimub vastavalt Konkurentsiameti poolt kooskõlastatud piirhindadele. Hiljemalt 2014. aasta lõpuks kavatses AS Tartu Keskkatlamaja uute trasside abil koondumise osaliste kaugküttevõrgud ühendada. Sellise kaugküttevõrkude ühendamise tulemusel tekib praeguse kahe võrgupiirkonna asemele üks suurem võrgupiirkond. Koondumise teate kohaselt tagab see investering lõpptarbijate jaoks soodsamad hinnad kui kahe võrgupiirkonna eraldi opereerimisel.

Eeltoodust tulenevalt, ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1

otsustan:

anda luba AS Anne Soojus, AS Tartu Keskkatlamaja ja AS-i Eraküte osa koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

/allkirjastatud digitaalselt/

Märt Ots
Peadirektor